

tax system, tax incentives aimed at the development and activation of innovative activities are reduced every year. The negative features of tax legislation reform in recent years (since the adoption of the Tax Code) are the gradual abolition of most of the benefits related to the processes of regulating and stimulating innovation.

The main directions of improvement of tax legislation in terms of granting tax privileges to the subjects of innovative activity are defined (needs improvement of the terminology apparatus; the list of activities that are priorities for the national innovation economic system should be clearly defined; the same approach and procedure for granting tax benefits for all priority activities should be established). The approach to the formation of the mechanism of provision of tax benefits from basic taxes, elements of which have a powerful potential of stimulating influence on the activation of the processes of formation and functioning of innovatively active enterprises (income tax, value added tax and personal income tax) is substantiated.

The provision of tax benefits to the subjects of innovation activity should be based on a systematic approach based on the interconnection and coherence of innovation policy with all components of the socio-economic policy of the state and the integration of tax benefits in the state strategic plans developments of the sphere of innovation activity.

innovative activity, taxation, tax benefits, subjects of innovation activity, preferential taxation, innovative products, income tax, value added tax, personal income tax

Одержано (Received) 02.12.2019

Прорецензовано (Reviewed) 18.12.2019

Прийнято до друку (Approved) 23.12.2019

УДК 330.341.1

JEL Classification: G18, H81

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2019.3\(36\).172-182](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2019.3(36).172-182)

Г.Т. Пальчевич, проф., канд. екон. наук

Л.М. Петренко, асист.

Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

Форми і методи державної фінансової та кредитної підтримки інвестиційно-інноваційного розвитку економіки

У статті розглянуто форми та методи державної фінансової та кредитної підтримки інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України. Проаналізовано показники фінансування капітальних інвестицій з державного та місцевих бюджетів. Здійснено оцінку надання субвенцій із державного бюджету місцевим бюджетам для фінансування інвестиційних та інноваційних проєктів. Висвітлено сучасні особливості та перспективи фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності з державного фонду регіонального розвитку. Визначено форми державного інвестиційного кредитування. **інвестиції, інновації, інвестиційний проєкт, бюджетне фінансування, кредитна підтримка, кошти державного фонду регіонального розвитку, державне інвестиційне кредитування**

Г.Т. Пальчевич, проф., канд. екон. наук

Л.М. Петренко, асист.

Центральноукраїнський національний технічний університет, г. Кропивницький, Україна

Формы и методы государственной финансовой и кредитной поддержки инвестиционно-инновационного развития экономики

В статье рассмотрены формы и методы государственной финансовой и кредитной поддержки инвестиционно-инновационного развития экономики Украины. Проанализированы показатели финансирования капитальных инвестиций из государственного и местных бюджетов. Произведена оценка предоставления субвенций из государственного бюджета местным бюджетам для финансирования инвестиционных и инновационных проєктов. Освещены современные особенности и перспективы финансирования инвестиционно-инновационной деятельности из государственного фонда регионального развития. Определены формы государственного инвестиционного кредитования.

инвестиции, инновации, инвестиционный проєкт, бюджетное финансирование, кредитная поддержка, средства государственного фонда регионального развития, государственное инвестиционное кредитование

© Г.Т. Пальчевич, Л.М. Петренко, 2019

Постановка проблеми. Сталий розвиток економіки неможливий без ефективного фінансово-кредитного забезпечення інвестиційних процесів, особливо тих, що стосуються запровадження інноваційних технологій та продуктів. Обмеженість фінансових ресурсів для фінансування інвестиційно-інноваційної діяльності істотно стримує формування матеріальної бази сучасного високотехнологічного виробництва. Важливим інструментом забезпечення динамічного та збалансованого інвестиційно-інноваційного розвитку є державне регулювання формування та використання фінансових ресурсів за основними напрямками національної інвестиційної політики. Держава повинна визначати пріоритетні для інвестування сфери, ефективно використовувати механізми бюджетного фінансування інвестицій, стимулювати активність приватних інвесторів, обирати інноваційно-інвестиційні проекти для співфінансування.

Державна фінансова підтримка є могутнім чинником активізації інноваційної діяльності та зміцнення конкурентоспроможності держави в світовому економічному просторі. Формування та успішна реалізація державної політики у сфері фінансово-кредитного забезпечення інвестицій та інновацій пов'язана із розробкою новітніх механізмів використання інвестиційних ресурсів та створення сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату в державі та її регіонах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню питань державного регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності присвячено багато наукових праць вітчизняних та закордонних учених. Зокрема, питання розвитку інвестиційної та інноваційної політики держави отримали висвітлення в роботах І. Бланка [1], Л. Борщ [2], Л. Дж. Гітмана [3], Л. Гриценко [5; 6; 7], Б. Данилишина [8], Г. Менша [27], А. Музиченка [16], З. Наджафова [17], С. Онишко [19], Л. Федулової [25], У. Шарпа [26]. Визначення шляхів фінансово-кредитного забезпечення інвестиційного та інноваційного розвитку економіки стало предметом досліджень у наукових працях М. Дибі [10], О. Колодізева [14], Т. Майорової [15], С. Онишко [18].

Високо оцінюючи науковий доробок вказаних авторів у теорію та методологію державного управління інвестиційно-інноваційним розвитком, акцентуємо увагу на тому, що сьогодні малодослідженою залишається проблема державної фінансової та кредитної підтримки інвестиційної діяльності в умовах формування інноваційної моделі соціально-економічного розвитку.

Постановка завдання. Метою написання статті є дослідження форм та методів державної фінансової та кредитної підтримки інвестиційно-інноваційного розвитку в умовах трансформаційних перетворень в економіці та соціальній сфері.

Виклад основного матеріалу. Формування системи фінансового забезпечення інноваційно-інвестиційного розвитку передбачає виокремлення механізму державної фінансової та кредитної підтримки інвестиційних процесів з урахуванням вектору інноваційних економічних трансформацій. Дослідження цього механізму, насамперед, передбачає висвітлення джерел державного фінансування інвестицій та інновацій.

Зокрема, в якості основних джерел державних фінансових ресурсів для інвестування розглядаються кошти державного та місцевих бюджетів. У Бюджетному кодексі України вказано, що інвестиційний проект - це комплекс заходів, визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється з використанням коштів державного та/або місцевих бюджетів чи шляхом надання державних та/або місцевих гарантій. Передбачено, що державні інвестиційні проекти реалізуються шляхом державного інвестування в

об'єкти державної власності з використанням державних капітальних вкладень та/або кредитів (позик), залучених державою або під державні гарантії [4].

У сучасній економіці роль держави, як безпосереднього інвестора, зберігається для базових життєзабезпечуючих виробництв та соціальної галузі, які є непривабливими для приватного капіталу, а також для галузей, що мають важливе державне значення. Державне фінансування наукової та науково-технічної діяльності поділяється на базове та програмно-цільове.

Базове фінансування стосується забезпечення коштами проведення фундаментальних наукових досліджень за пріоритетними напрямками суспільного розвитку (оборона країни, зміцнення національної безпеки), виділення фінансових ресурсів для розвитку інфраструктури наукової та науково-технічної діяльності, а також для підготовки наукових кадрів. Програмно-цільове фінансування, що зазвичай здійснюється на конкурсній основі, спрямоване на забезпечення реалізації інвестиційно-інноваційних проектів та програм за найбільш значущими напрямками науково-технічного розвитку, стосується тих розробок, що виконуються за державним замовленням чи в межах міжнародного науково-технічного співробітництва.

Бюджетне фінансування інноваційних проектів згідно ст. 17 Закону України «Про інноваційну діяльність» передбачає [20]:

- повне безвідсоткове кредитування (на умовах інфляційної індексації) пріоритетних інноваційних проектів за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів;

- часткове (до 50%) безвідсоткове кредитування (на умовах інфляційної індексації) інноваційних проектів за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів за умови залучення до фінансування проекту решти необхідних коштів виконавця проекту і (або) інших суб'єктів інноваційної діяльності;

- повну чи часткову компенсацію (за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів бюджету Автономної Республіки Крим та коштів місцевих бюджетів) відсотків, сплачуваних суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів;

- надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів;

- майнове страхування реалізації інноваційних проектів у страховиків.

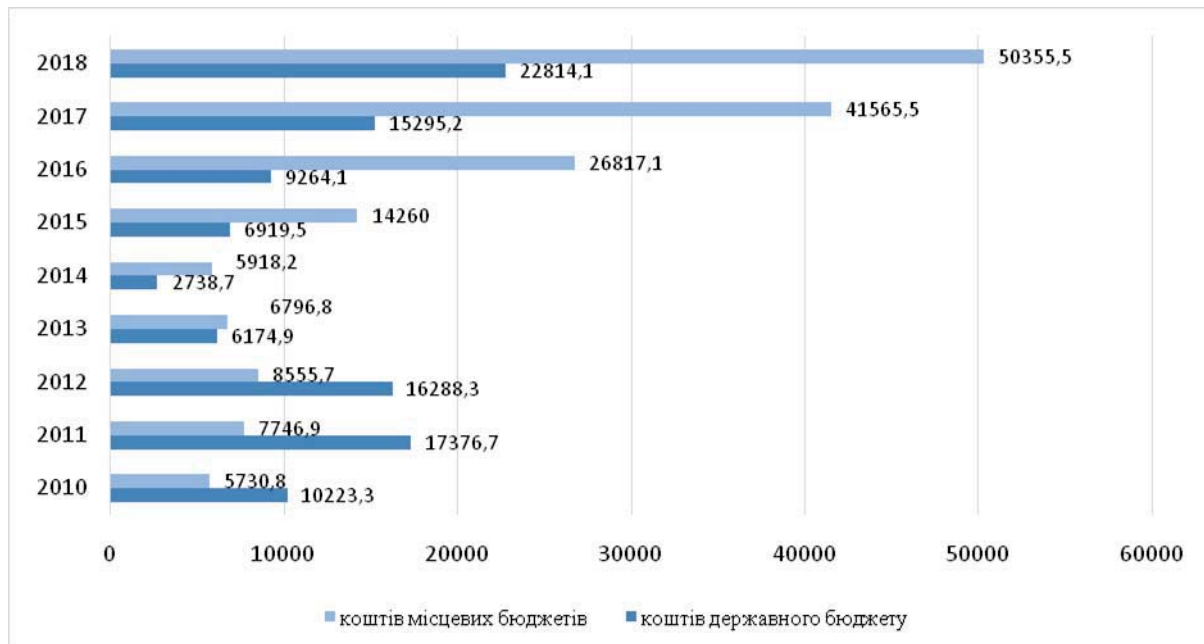
В інноваційно-орієнтованій економіці бюджетні інвестиції повинні спрямовуватись, в основному, на фінансування якісного оновлення основних фондів для виробництва товарів та надання послуг, запровадження прогресивних технологій, реалізацію соціально та екологічно важливих інвестиційно-інноваційних проектів, що стабілізує економічний розвиток та підвищує рівень добробуту населення.

На рис. 1 відображена динаміка фінансування капітальних інвестицій з державного та місцевих бюджетів.

Варто відзначити, що можливості використання коштів державного бюджету для фінансування інвестиційно-інноваційних проектів обмежені через значний бюджетний дефіцит. До того ж має місце недостатнє освоєння бюджетних інвестицій. Так, за період з 2008 по 2018 рр. у середньому цей показник складав 66,9% від запланованих обсягів бюджетних інвестицій [11].

Із посиленням процесів фінансової децентралізації спостерігається зростання обсягів фінансування капітальних інвестицій за рахунок коштів місцевих бюджетів. Абсолютні розміри капітальних інвестицій з місцевих бюджетів за період 2010-2018 рр. зросли більше ніж у 8 разів. Тобто, збільшується інвестиційний ресурс, який місцева

влада може успішно використати для розвитку територіальної інфраструктури, розширення обсягів державного житлового будівництва та інших потреб регіону.

(дані наведено без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та за 2014-2018 роки без частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях)

Рисунок 1 – Фінансування капітальних інвестицій з державного та місцевих бюджетів (тис. грн.)

Джерело: складено авторами на підставі [9].

Згідно Бюджетного кодексу в Україні передбачено субвенцію на виконання інвестиційних проектів, що ґрунтуються на засадах [4]:

- економічної ефективності досягнення цілей інвестиційного проекту із залученням мінімального обсягу бюджетних коштів на виконання інвестиційних проектів;
- направленості субвенції виключно на створення, приріст чи оновлення основних фондів комунальної форми власності;
- фінансової забезпеченості інвестиційних проектів, строк впровадження яких довший, ніж бюджетний період, необхідними фінансовими ресурсами місцевих бюджетів, кредитами (позиками), залученими під державні та/або місцеві гарантії, та коштами субвенції на їх виконання впродовж усього строку впровадження;
- рівня забезпеченості об'єктами виробничої, комунікаційної та соціальної інфраструктури, що підвищує інвестиційну привабливість території;
- участі бюджету - отримувача субвенції (для бюджетів сіл, їх об'єднань, селищ, міст районного значення - не менш, як 1 відсоток від обсягу такої субвенції; для обласних і районних бюджетів, міст обласного значення, бюджетів об'єднаних територіальних громад - не менш, як 3 відсотки від обсягу такої субвенції; для бюджету міста Києва - не менш, як 5 відсотків від обсягу такої субвенції);
- обґрунтування спроможності подальшого утримання за рахунок коштів місцевих бюджетів об'єктів комунальної власності.

Також передбачено субвенцію на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування

місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах, що надається за рахунок джерел формування спеціального фонду державного бюджету.

Згідно Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних проектів (програм), субвенції надаються виключно на створення, приріст або оновлення основних фондів комунальної форми власності і спрямовуються на: впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій; будівництво і реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери; розвиток дорожнього та комунального господарства; здійснення екологічних та природоохоронних заходів; здійснення спільних заходів, які передбачені угодами щодо регіонального розвитку, укладеними відповідно до Закону України «Про стимулювання розвитку регіонів» [21].

Однак, практика свідчить про недосконалість отримання та освоєння бюджетних субвенцій на реалізацію інвестиційних проектів. Непоодинокими є випадки недостатнього обґрунтування пріоритетності сфер фінансування, неякісного оформлення техніко-економічної документації, порушення термінів виділення коштів.

Фінансування деяких інвестиційних програм (проектів) здійснювалось несвоєчасно і не в повному обсязі, непропорційно, без дотримання принципу справедливості та неупередженості, що зумовило ряд негативних наслідків:

- недофінансування ставало основною причиною зростання бюджетної заборгованості перед підрядними організаціями, затягування строків виконання робіт і, в кінцевому підсумку, застосування переважно динамічної договірної ціни, збільшення вартості будівництва та необхідності залучення додаткових фінансових ресурсів;

- недостатність фінансування, поряд із безсистемним плануванням, призводило до того, що об'єкти незавершеного будівництва, які не будувалися по декілька років, так звані «довгобуду», руйнуються під впливом атмосферних явищ та з плином часу розкрадаються, потребують додаткових коштів для їх консервації та охорони, а також повторних капіталовкладень для коригування кошторисної документації та відновлення вже розпочатих робіт [22, с.57-58].

Важливим інструментом державної політики фінансування інвестиційно-інноваційного розвитку є створення державного фонду регіонального розвитку (ДФРР). Кошти ДФРР спрямовуються на виконання інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку (у тому числі проектів співробітництва та добровільного об'єднання територіальних громад), що мають на меті розвиток регіонів, створення інфраструктури індустріальних та інноваційних парків, спортивної інфраструктури і відповідають пріоритетам, визначеним у Державній стратегії регіонального розвитку та відповідних стратегіях розвитку регіонів, а також на реалізацію проектів - переможців «Всеукраїнського громадського бюджету».

На реалізацію регіональних інвестиційно-інноваційних програм і проектів, що мають на меті розвиток спортивної інфраструктури та енергоефективності державних і комунальних навчальних та медичних закладів, передбачається не менше 10 відсотків коштів ДФРР за кожним з таких напрямів, а на реалізацію проектів - переможців «Всеукраїнського громадського бюджету» - не більше 10 відсотків коштів ДФРР [4].

Кошти ДФРР стали важливим джерелом для прогресивних інноваційних зрушень, а механізм фінансування Фондом сприяв встановленню партнерських відносин між усіма суб'єктами інвестиційної діяльності в процесі реалізації програм регіонального розвитку згідно з прийнятою стратегією, реалізації програмно-цільового підходу щодо здійснення фінансування, застосуванню «пайового» фінансування інвестиційних проектів – за рахунок коштів ДФРР та інших інвесторів регіонального рівня, а також територіальній соціально-економічній інтеграції [13].

Урядом затверджено порядок підготовки, оцінки та відбору інвестиційних проектів, що можуть реалізуватися за рахунок ДФРР, відповідно до якого інвестиційні проекти підлягають обов'язковому співфінансуванню з місцевих бюджетів на рівні 10%. Також урядом запропоновано порядок розподілу коштів ДФРР між регіонами, згідно з яким 80% коштів фонду розподіляється пропорційно до чисельності населення, що проживає в регіоні, та 20% – з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку регіону.

У табл. 1 відображено показники розподілу коштів ДФРР за регіонами України. Взагалі, за період з 2015 до 2019 рр. сума виділених коштів збільшилась майже в 2,5 рази. Видатки на фінансування областей, найбільше постраждалих від агресії, – Донецької та Луганської – становили в 2019 р. близько 19% усіх розподілених коштів ДФРР.

Таблиця 1 – Розподіл коштів ДФРР за регіонами

(млн. грн.)

Регіони	Роки					Відхилення (%)	
	2015	2016	2017	2018	2019	2019 до 2015	2019 до 2018
Вінницька	148,68	140,80	172,99	178,66	212,50	1,43	1,19
Волинська	95,67	91,53	113,13	192,09	220,22	2,30	1,15
Дніпропетровська	177,39	182,78	212,63	366,16	436,58	2,46	1,19
Донецька	234,03	239,47	279,14	777,67	886,54	3,79	1,14
Житомирська	115,99	109,64	134,97	228,06	259,82	2,24	1,14
Закарпатська	115,47	110,54	136,73	232,48	267,17	2,31	1,15
Запорізька	95,68	98,47	114,50	195,31	232,30	2,43	1,19
Івано-Франківська	126,98	121,36	149,82	254,78	292,02	2,30	1,15
Київська	92,96	97,13	113,93	197,77	240,02	2,58	1,21
Кіровоградська	90,73	54,67	63,60	108,51	128,83	1,42	1,19
Луганська	120,66	193,73	238,54	401,32	457,87	3,79	1,14
Львівська	136,76	222,52	166,56	286,34	343,04	2,51	1,20
Миколаївська	62,95	65,04	75,69	129,24	153,99	2,45	1,19
Одеська	129,12	134,10	156,84	269,49	323,56	2,51	1,20
Полтавська	78,56	80,81	93,89	160,28	190,69	2,43	1,19
Рівненська	106,47	101,99	126,10	214,65	246,15	2,31	1,15
Сумська	104,09	97,86	120,09	124,07	230,26	2,21	1,86
Тернопільська	98,61	93,60	115,20	194,75	222,48	2,26	1,14
Харківська	147,47	152,58	177,71	305,20	364,24	2,47	1,19
Херсонська	98,54	93,36	114,75	193,90	220,93	2,24	1,14
Хмельницька	120,08	113,75	139,81	236,01	269,22	2,24	1,14
Черкаська	67,88	69,81	81,14	138,35	164,31	2,42	1,19
Чернівецька	83,47	79,87	98,66	167,59	192,28	2,30	1,15
Чернігівська	98,01	91,89	112,55	115,75	214,35	2,19	1,85
м.Київ	154,56	162,71	191,03	331,58	400,64	2,59	1,21
ВСЬОГО	2900,8	3000	3500	6000	7170	2,47	1,20

Джерело: складено авторами на підставі [23].

У 2018 році за регіонами найбільший середній показник концентрації коштів ДФРР на одному проекті будівництва спостерігався по м. Києву (26,8 млн. грн.), Дніпропетровській (24,4 млн. грн.) та Одеській (32,4 млн. грн.) областях, а найменший – по Закарпатській (4 млн. грн.), Львівській (4,1 млн. грн.) та Сумській (3,1 млн. грн.) областях у зв'язку із включенням до фінансування значної кількості маловартісних проектів з проведення реконструкції або капітального ремонту [12].

Однак сьогодні існує низка організаційних проблем, які перешкоджають ефективному фінансуванню інвестиційних проектів з ДФРР. Мова йде, насамперед, про факти порушення регіональними комісіями та місцевими державними адміністраціями визначених умов відбору інвестиційних програм і проектів регіонального розвитку, нераціональне використання отриманих коштів, їх спрямування не на економічний розвиток регіонів, а переважно на соціальні проекти.

Особливої уваги заслуговує також проблема якості проектів, які подають регіони до ДФРР. Документація багатьох інвестиційних проектів, поданих на фінансування, потребує значного доопрацювання. Так, у Кіровоградській області вісім із дев'яти проектів, що реалізувалися за кошти Фонду, у 2017–2018 році потребували коригування проектно-кошторисної документації (в тому числі за проектом Олександрійський міський будинок культури – двічі), у зв'язку з чим кошторисна вартість сімох проектів збільшилася порівняно з їх первинною кошторисною вартістю загалом на 119 111,9 тис. грн. або на 86 %, що стало однією з причин незавершення робіт за ними внаслідок недостатності обсягів початково виділених асигнувань [3].

На рис. 2 чітко прослідковується використання розподілених з ДФРР коштів за окремими регіонами країни. У 2018 р. в усіх регіонах мало місце недоосвоєння виділених коштів, що певним чином стримувало їх інвестиційний розвиток.

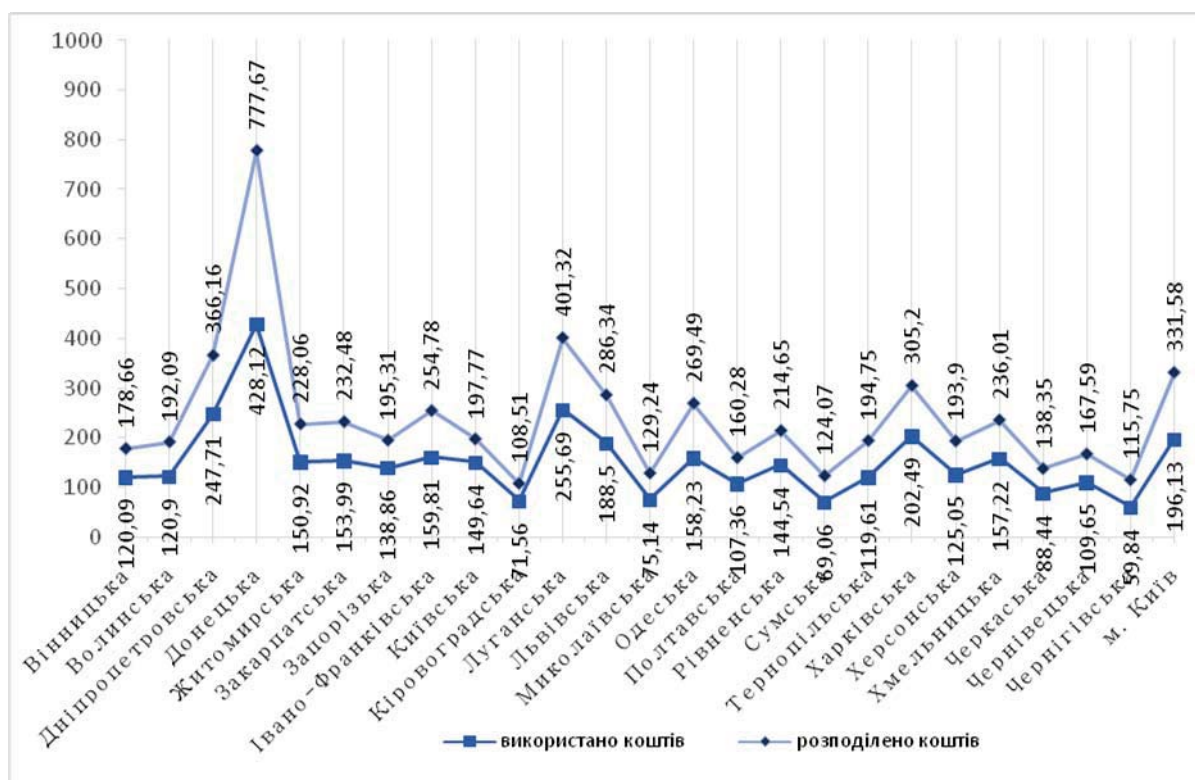

Рисунок 2 – Освоєння коштів ДФРР у 2018 році за регіонами України (млн. грн.)

Джерело: складено авторами на підставі [24].

Для удосконалення фінансування інвестиційних проектів за рахунок коштів ДФРР потрібно відбирати найбільш пріоритетні проекти, чітко обґрунтовувати їх економічну ефективність та корисність для регіону, надавати перевагу проектам інноваційного спрямування. Доцільним є визначення мінімального обсягу фінансування окремих проектів, що зменшить їх кількість та надасть змогу більшої концентрації фінансових ресурсів та кращого управління їх освоєнням. Важливо забезпечити прозорість реалізації проектів, створити ефективну систему їх моніторингу, залучати до управління інвестиційними проектами професійних експертів з інвестиційної діяльності.

Важливим інструментом активізації інвестиційно-інноваційного розвитку є державне інвестиційне кредитування, реалізація якого відбувається у формах пільгового інноваційного кредиту, споживчого державного кредиту, податкового інвестиційного кредиту, державного кредитування інвестиційних проектів, державного інвестиційного кредитування суб'єктів господарювання.

Модернізація фінансового ринку в умовах формування інноваційної моделі розвитку економіки та загострення необхідності створення ефективних інструментів фінансово-кредитного забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності посилили роль ринку інвестиційного кредиту. Забезпечення прозорості взаємодії його учасників, захист їх інтересів, зміцнення довіри до фінансових інструментів потребує державного регуляторного втручання. Регулювання державою ринку інвестиційного кредиту може здійснюватися безпосередньо через використання інструментів адміністративно-правового характеру, нормативно-правових актів, нормативів, стандартів, державних бюджетних витрат за пріоритетними сферами фінансово-кредитної підтримки тощо. Непряме державне регулювання передбачає використання фіскальних інструментів, процентних ставок за операціями центрального банку, нормативів резервування, умов рефінансування кредитних організацій тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, розробка та використання ефективних форм та методів державної фінансової та кредитної підтримки інвестиційно-інноваційних процесів є пріоритетним напрямом державної інвестиційної політики. Його успішна реалізація впливає на формування сприятливого інвестиційно-інноваційного клімату, впровадження ефективної моделі інноваційного розвитку. Сьогодні ж наявність бюджетного дефіциту унеможливорює достатнє бюджетне фінансування інвестиційних та інноваційних проектів. Вагомою фінансовою підтримкою інвестиційно-інноваційного розвитку територій є кошти ДФРР, ефективне освоєння яких потребує вирішення низки проблем на рівні державного управління, забезпечення прозорості та відкритості інформації у реалізації такої форми фінансування інвестиційних проектів. Суттєве покращення фінансового забезпечення інвестиційно-інноваційної діяльності можливе на засадах державно-приватного партнерства, а обґрунтування ефективних механізмів його розвитку є перспективним у сенсі подальших наукових досліджень. Подальших наукових розвідок потребують і питання удосконалення методів співпраці банківського сектору із міжнародними фінансовими організаціями у сфері кредитування проектів з енергоефективності.

Список літератури

1. Бланк І.О., Гуляєва Н.М. Інвестиційний менеджмент: Підручник. Київ: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2003. 398 с.
2. Борщ Л. М. Інвестиції в Україні: стан, проблеми і перспективи. Київ: Т-во "Знання", КОО, 2003. 318 с.

3. Гитман Л.Дж., Джонк М.Д. Основы инвестирования [пер. с англ. О.В. Буклемишев и др.] Москва: Дело, 1999. 991 с.
4. Бюджетний кодекс України: Закон, Кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
5. Гриценко Л.Л. Державна інвестиційна політика: сутність, цілі та завдання. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2012. Вип. 22 (2). С. 89-95.
6. Гриценко Л.Л. Моделі реалізації державної інвестиційної політики на засадах взаємодії держави та бізнесу в різних країнах *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2014. Вип. 39. С. 62-75.
7. Гриценко Л.Л., Роєнко В.В., Боярко І.М. Інституційне обґрунтування ролі держави в активізації інвестиційних процесів. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2018. Вип. 1. С. 338-344.
8. Данилишин Б.М. Макроекономічне регулювання інвестиційних процесів: монографія. Ніжин: Аспект-Поліграф, 2007. 204 с.
9. Державна служба статистики України: офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Диба М.І. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку України : монографія./ за ред.: М. І. Диба, О. М. Юркевич; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". Київ : КНЕУ, 2013. 425 с.
11. Звіти Державної казначейської служби України: Державна казначейська служба України URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu>.
12. Звіт Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання коштів державного фонду регіонального розвитку: Рахункова палата України. URL: https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/7-1_2019/Zvit_7-1_2019.pdf.
13. Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні: аналіт. доп. / за ред. С.О. Білої. Київ: НІСД, 2011. 80 с.
14. Колодізев О.М. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку національної економіки : дис. ... д-ра екон. наук.: 08.00.08 Суми, 2011. 508 с.
15. Т. Майорова, Інвестиційний процес і фінансово-кредитні важелі його активізації в Україні : монографія / за ред. Т. В. Майорова; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". Київ: КНЕУ, 2013. 332 с.
16. Музиченко А. С. Державне регулювання інвестиційної діяльності: монографія / за ред. А.С. Музиченко. Київ: Науковий світ, 2001. 345 с.
17. Наджафов З. Деякі аспекти державної інноваційної політики у промислово розвинутих країнах. *Економіст*. 2016. № 6. С. 45–49.
18. Онишко С.В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку : монографія / за ред. С.В. Онишко. Ірпінь: Національна академія ДПС України, 2004. 434 с.
19. Онишко С.В. Державне регулювання кластеризації економіки як напрямок розбудови національної інноваційної моделі. *Актуальні проблеми економіки*. 2010. № 11. С. 55-61.
20. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
21. Про затвердження Порядку та умов надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання інвестиційних програм (проектів): Постанова Кабінету Міністрів України від 18 трав. 2011 р. № 520 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/520-2011-p>.
22. Радіонов Ю.Д. Проблеми реалізації бюджетних інвестицій. *Економіка України*. 2015. № 2. С. 48-60.
23. Розподіл коштів ДФРР: Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій. URL: <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/derzhavniy-fond-regionalnogo-rozvitku/stan-vikoristannya-koshtiv-dfrr/>.
24. Стан використання коштів ДФРР: Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій. URL: <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/derzhavniy-fond-regionalnogo-rozvitku/stan-vikoristannya-koshtiv-dfrr/>.
25. Федулова Л.І. Тенденції інноваційного розвитку економіки України як результат державної політики. *Інноваційна економіка*. 2018. № 1-2 [73]. С.11-19.
26. Шарп У., Александер Г., Бейли Дж. Інвестиції. / пер. с англ. А. Буренина, А. Васина. Москва: ИНФРА-М, 2010.1028с.
27. Mensch G. Stalemate in Technology: Innovations Overcome the Depression. Cambridge, Mass.: Ballinger, 1979. 241 p.

References

1. Blank, I.O., & Huliaieva, N.M. (2003). *Investytsiinyi menedzhment [Investment management]*. Kyiv: Kyiv. nats. torh.- ekon. un-t. [in Ukrainian].
2. Borshch, L.M. (2003). *Investytsii v Ukraini: stan, problemy i perspektyvy. [Investments in Ukraine: State, problems and prospects]*. Kyiv: T-vo «Znannia», KOO [in Ukrainian].
3. Hytman, L.Dzh., & Dzhonk, M.D. (1999). *Osnovyi investirovaniya. [Investment bases]*. (O.V. Buklemyshev, Trans.). Moskva: Delo [in Russian].
4. Biudzhetyj kodeks Ukrainy [Budgetary code of Ukraine]. (2010). *rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> [in Ukrainian].
5. Hrytsenko, L.L. (2012). Derzhavna investytsijna polityka: sutnist', tsili ta zavdannia [State investment policy: essence, purposes, and tasks]. *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky - Scientific papers of Kirovograd National Technical University. Economic sciences*, 22 (2), 89-95 [in Ukrainian].
6. Hrytsenko, L.L. (2014). Modeli realizatsii derzhavnoi investytsiinoi polityky na zasadakh vzaiemodii derzhavy ta biznesu v riznykh krainakh. [Models of realization of the state investment policy on the principles of interaction of the state and business in various countries]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy - Problems and prospects of development of the banking system of Ukraine*, 39, 62-75 [in Ukrainian].
7. Hrytsenko, L.L., Roienko, V.V., & Boiarko, I.M (2018). Instytutsiine obgruntuvannia roli derzhavy v aktyvizatsii investytsiinykh protsesiv [Institutional justifications of the role of the state in anticipation of investment processes]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky - Financial and credit activities: problems of theory and practice, 1*, 338-344 [in Ukrainian].
8. Danylyshyn, B.M. (2007). *Makroekonomichne rehuliuвання investytsiinykh protsesiv [Macroeconomic regulation of investment processes]*. Nizhyn: Aspekt-Polihrاف [in Ukrainian].
9. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Public service of statistics of Ukraine]. *ukrstat.gov.ua*. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
10. Dyba, M.I., & Yurkevych, O.M. (Eds.) (2013). *Financial security of innovative development of Ukraine*. Kyiv: KNEU.
11. Zvity Derzhavnoi kaznachejs'koi sluzhby Ukrainy [Reports of the Public treasury service of Ukraine]. *treasury.gov.ua*. Retrieved from <https://www.treasury.gov.ua/ua/file-storage/vikonannya-derzhavnogo-byudzhetu> [in Ukrainian].
12. Zvit Rakhunkovoi palaty pro rezul'taty audytu efektyvnosti vykorystannia koshtiv derzhavnoho fondu rehional'noho rozvytku [Report of Audit Chamber on results of the audit of efficiency of use of means of the public foundation of regional development: Audit Chamber of Ukraine]. *rp.gov.ua*. Retrieved from https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2019/7-1_2019/Zvit_7-1_2019.pdf [in Ukrainian].
13. Biloi, S.O.(Ed.) *Innovative approaches to regional development in Ukraine*. Kyiv: NISD.
14. Kolodiziev, O.M. (2011). *Finansove zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku natsionalnoi ekonomiky [Financial security of innovative development of national economy]*. Doctor's thesis. Sumy [in Ukrainian].
15. Maiorova, T. (2013). *The investment process and financial and credit levers of its activation in Ukraine*. T.V. Maiorova (Ed.) Kyiv: KNEU.
16. Muzychenko, A.S. (2001). *State regulation of investment activities*. A.S. Muzychenko (Ed.). Kyiv: Naukovyi svit.
17. Nadzhafov, Z. (2016). Deiaki aspekty derzhavnoi innovatsiinoi polityky u promyslovo rozvynutykh krainakh. [Some aspects of the state innovative policy in industrialized countries]. *Ekonomist -Economist*, 6, 45-49 [in Ukrainian].
18. Onyshko, S.V. (2004). *Financial security of innovative development*. S.V. Onyshko (Ed.). Irpin: Natsionalna akademiia DPS Ukrainy.
19. Onyshko, S.V. (2010). Derzhavne rehuliuвання klasteryzatsii ekonomiky yak napriamok rozbudovy natsionalnoi innovatsiinoi modeli. [State regulation of clustering of the economy as the direction of development of the national innovative model]. *Aktualni problemy ekonomiky - Current problems of the economy*, 11, 55-61 [in Ukrainian].
20. Pro innovatsijnu diial'nist': Zakon Ukrainy vid 04.07.2002 r. № 40-IV [Law of Ukraine on the innovative activity № 40-IV (2002, Jule 04)]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15> [in Ukrainian].
21. Pro zatverdzhennia Poriadku ta umov nadannia subventsij z derzhavnoho biudzhetu mistsevym biudzhetam na vykonannia investytsiinykh prohran (proektiv): Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18 trav. 2011 r. № 520 [The resolution of the Cabinet of Ukraine on the statement of order and

- conditions of granting subventions from the state budget to local budgets on implementation of investment programs (projects) № 520. (2011, May 18)]. *zakon2.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/520-2011-p> [in Ukrainian].
22. Radionov, Yu.D.(2015). Problemy realizatsii biudzhetykh investytsii [Problems of realization of the budgetary investments]. *Ekonomika Ukrainy - Ukraine economy*, 2, 48-60 [in Ukrainian].
  23. Rozpodil koshtiv DFRR: Ofitsijnyj sajt Ministerstva rozvytku hromad ta terytorij [Distribution of means of the public foundation of regional development]. *minregion.gov.ua*. Retrieved from <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/derzhavnyy-fond-regionalnogo-rozvitku/stan-vikoristannya-koshtiv-dfrr/> [in Ukrainian].
  24. Stan vykorystannia koshtiv DFRR: Ofitsijnyj sajt Ministerstva rozvytku hromad ta terytorij [Condition of use of means of the public foundation of regional development]. *minregion.gov.ua*. Retrieved from <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/derzhavnyy-fond-regionalnogo-rozvitku/stan-vikoristannya-koshtiv-dfrr/> [in Ukrainian].
  25. Fedulova, L.I. (2018). Tendentsii innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy yak rezultat derzhavnoi polityky [Trends of innovative development of the economy of Ukraine as a result of state policy]. *Innovatsiina ekonomika - Innovative economy*, 1-2 [73], 11-19 [in Ukrainian].
  26. Sharp, U., Aleksander, H., & Beily, Dzh. (2010). *Investments*. (A. Burenin, & A. Vasin. Trans.) Moskva: YNFRA-M.
  27. Mensch, G. (1979). *Stalemate in Technology: Innovations Overcome the Depression*. Cambridge, Mass.: Ballinger [in German].

Galina Palchevich, Professor, PhD in Economics (Candidate of Economic Sciences)

Larysa Petrenko, assistant

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

Forms and Methods of State Financial and Credit Support for Investment and Innovative Development of the Economy

The purpose of the article is to study the forms and methods of state financial and credit support for investment and innovative development in the context of transformational changes in the economy and social sphere.

The state investment projects are implemented by the state investment into objects of state ownership with the use of the state capital investments and/or the loans (loans) attracted by the state or under the state guarantees. In the modern economy, the role of the State as a direct investor is preserved for basic life-supporting industries and the social sphere, which are unattractive for private capital, as well as for industries of important State importance. The state according to the legislation of Ukraine, provides direct budgetary financing of scientific and scientific and technical activity which is divided into basic and program and target.

The possibility of using state budget funds to finance investment and innovation projects is limited due to a significant budget deficit. Subvents from the state budget to local budgets for implementation of investment projects (programs) are provided exclusively for creation, growth or renewal of fixed funds of the communal form of ownership and are directed to the introduction of energy and resource-saving technologies; Construction and reconstruction of social and cultural facilities; Development of road and public utilities; Implementation of environmental and environmental activities.

An important instrument of the State policy of financing investment and innovative development is the creation of a State fund for regional development, the funds of which are directed to the implementation of investment programs and projects for regional development (including cooperation projects and voluntary unification of territorial communities) aimed at the development of the regions. In order to intensify innovation activities in the regions, it is necessary to ensure adequate financing from the State Fund for Regional Development of Investment Regional Programmes and Projects with a concentration of funds on the creation of infrastructure for industrial and innovative parks, ensuring balanced development of the regions and modernization of social, production, transport and engineering infrastructure. An important instrument for enhancing investment and innovation development is state investment lending, the implementation of which takes place in the form of preferential innovation credit, consumer state credit, tax investment credit, state lending of investment projects, state investment lending of economic entities.

investments, innovations, investment project, budget financing, credit support, subsidy for implementation of investment projects, funds of the state regional development fund

Одержано (Received) 25.11.2019

Прорецензовано (Reviewed) 06.12.2019

Прийнято до друку (Approved) 23.12.2019